

ที่ สท ๐๐๒๓.๔/ว ๕๗๓

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอทุกอำเภอ สำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
และสำนักงานเทศบาลเมืองทั้งสามแห่ง

ด้วยสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัยได้รับแจ้งจากสำนักงาน
พระพุทธศาสนาจังหวัดสุโขทัยว่า ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินวัด พบว่าปัจจุบันมีหน่วยงาน
ราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของวัดโดยไม่ดำเนินการ
ให้ถูกต้องตามระเบียบ จนทำให้เกิดปัญหาตามมาภายหลัง สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุโขทัยจึงได้ชี้แจง
แนวปฏิบัติในเรื่องการใช้ประโยชน์ในที่ดินของวัดมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ สำหรับสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอขอให้
แจ้งเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ทราบและถือปฏิบัติด้วย

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบและเรื่องร้องทุกข์
โทร. ๐-๕๕๖๑-๖๐๖๒, ๐-๕๕๖๒-๑๙๒๙ ต่อ ๔
โทรสาร ๐-๕๕๖๑-๓๓๕๘

Handwritten signature and scribbles at the top left of the page.

ที่ สท ๐๐๓๔/๐๑๕๑

ตามสั่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย
 เลขที่ 324
 วันที่ 9 ส.ค. 2558
 บ. ม. ก.
 ส. ข. ง.

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุโขทัย
ถนนนิกรเกษม สท ๖๔๐๐๐

มีนาคม ๒๕๕๘

ที่ส่งมาด้วย
 เลขที่ 353
 วันที่ 10 ส.ค. 2558

เรื่อง การใช้ประโยชน์ที่ดินของวัด

เรียน ท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือมติคณะกรรมการ พศป. ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๓๔ เรื่อง ขอให้ที่ดินวัดสุเทพธารามสร้างหลุมหลบภัย จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๑ ชุด
  ๒. คู่มือการดูแลและจัดการศาสนสมบัติ เรื่อง การจัดให้เช่าที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์จำนวน ๑ ชุด
  ๓. มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๒๑ เรื่อง เกี่ยวกับการให้เช่าที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์ เพื่อสร้างอาคารพาณิชย์ จำนวน ๑ ฉบับ
  ๔. คู่มือการดูแลและจัดการศาสนสมบัติ เรื่อง การกันเขตจัดประโยชน์ที่ดิน จำนวน ๑ ชุด
  ๕. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จำนวน ๑ ชุด
  ๖. มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๓๐/๒๕๔๕ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จำนวน ๑ ฉบับ

จากการที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุโขทัย ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินวัดและจากการสอบถาม หรือจากหน่วยงานราชการ เรื่องการขอใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่ใช้ประโยชน์ในชุมชนพบว่า ปัจจุบันมีหน่วยงานราชการต่างๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดิน ของวัดโดยไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบ จนทำให้เกิดปัญหาตามมาภายหลัง

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุโขทัย ขอนมัสการให้ทราบระเบียบ แนวปฏิบัติในเรื่องการใช้ของวัดโดยไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบ จนทำให้เกิดปัญหาตามมาภายหลัง

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุโขทัย ขอเรียนให้ทราบระเบียบ แนวปฏิบัติในเรื่องการใช้ประโยชน์ในที่ดินของวัด ดังนี้

๑. ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๓ กำหนดที่ดินซึ่งเป็นสมบัติของวัดและที่วัดจะได้เฉพาะผลประโยชน์ไว้ ๓ ประเภท ดังบทบัญญัติว่า
  - มาตรา ๓๓ ที่วัดและที่ซึ่งขึ้นต่อวัด มีดังนี้
    - (๑) ที่วัด คือที่ซึ่งตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น
    - (๒) ที่ธรณีสงฆ์ คือที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัด
    - (๓) ที่กัลปนา คือที่ซึ่งมีผู้อุทิศแต่ผลประโยชน์ให้วัดหรือพระศาสนา

/๒. การที่หน่วยงานราชการ...

๒. การที่หน่วยงานราชการหรือเอกชนเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของวัดโดยไม่มีค่าตอบแทน
กระทำไม่ได้ ถือว่าเจ้าอาวาสกระทำผิดพระวินัย ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยข้อ ๑.

๓. การเข้าใช้ประโยชน์ของวัดจึงต้องดำเนินการขอเช่าที่ดินกับวัดๆนั้นตามสิ่งที่ส่งมาด้วยข้อ ๒.

๔. การจะขอเช่าที่วัด(ที่ตั้งวัด) ต้องดำเนินการขอกันเขตจัดประโยชน์ก่อนจึงจะดำเนินการ
ทำสัญญาเช่าได้ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยข้อ ๔. และข้อ ๕.

๕. การเช่าที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์เพื่อสร้างอาคารพาณิชย์หรืออาคารอื่นใดเพื่อใช้แสวงหา
ผลประโยชน์ (ที่ตรวจพบมากที่สุดขณะนี้คือการก่อสร้างระบบประปา) ต้องดำเนินการตามมติมหาเถรสมาคม
ครั้งที่ ๑๔/๒๕๒๑ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยข้อ ๓.

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุโขทัย จึงขอความร่วมมือท่านได้แจ้งให้หน่วยงานในสังกัด
ได้ทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่ติดตามมาภายหลัง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
ความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบูรณ์ ดีเสมอ)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุโขทัย

กลุ่มอำนวยการและกิจการพระพุทธศาสนา

โทร. ๐-๕๕๖๑-๖๒๙๗

โทรสาร. ๐-๕๕๖๑-๖๒๙๘

ที่ดินเพื่อประโยชน์ต่อประชาชน ที่ได้รับความเดือดร้อนเมื่อเกิดวาทภัยและอุทกภัย แต่เมื่อหมดความจำเป็นในการใช้ที่ดินแปลงนี้ก็ขอให้ส่งมอบที่ดินแก่วัดทันที

กรมการศาสนาจึงสั่งให้นำเสนอคณะกรรมการ พศป. เพื่อพิจารณา

ได้นำเสนอคณะกรรมการ พศป. ในการประชุมครั้งที่ ๑๘/๒๕๓๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๔

เพื่อพิจารณา

ที่ประชุมเห็นว่าที่ดินเป็นที่ของวัดเจ้าอาวาสให้ใช้ที่ดินโดยไม่มีค่าตอบแทนไม่ชอบด้วย

พระวินัย จึงมีมติให้กรมการศาสนาแจ้งวัดเพื่อพิจารณา

จึงเวียนมาเพื่อโปรดสั่งสำนักงานศาสนสมบัติดำเนินการต่อไป

สมศักดิ์ เลหาภักดี

(นายสมศักดิ์ เลหาภักดี)

ผู้อำนวยการสำนักงานศาสนสมบัติ

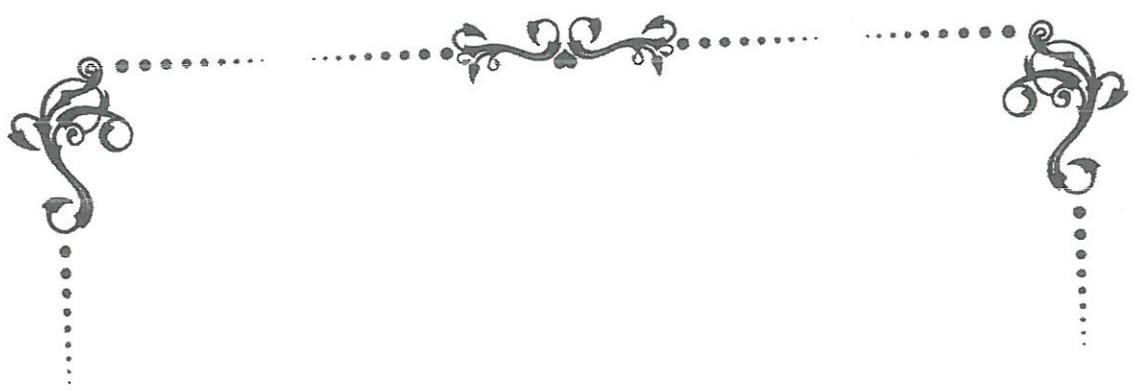
เลขานุการคณะกรรมการ พศป.

สำเนาถูกต้อง

๑๖.๕

(นายบำรุง ชำนาญจ้อย)

นักวิชาการศาสนาชำนาญการ

การจัดให้เช่าที่วัดและที่ธรณีสงฆ์

สำเนาถูกต้อง

๑๖ ๕

(นายบำรุง ชำนาญจ้อย)
นักวิชาการศาสนาชำนาญการ

วัด

มาตรา ๓๑ วัดมีสองอย่าง คือ

๑. วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
๒. สำนักสงฆ์

วัดเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย การบริหารกิจการทั่วไปเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาส สามารถที่จะกระทำได้โดยดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ข้อบังคับ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มติมหาเถรสมาคม พระธรรมวินัย จาริตประเพณีอันดีงามเพื่อเป็นการสงเคราะห์กับประชาชนทั่วไปทั้งนี้โดยรวมคือประโยชน์กับ พระศาสนา การจัดประโยชน์วัดสามารถดำเนินการได้โดยตรงหรือมอบให้สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติจัดประโยชน์แทน สำหรับส่วนราชการที่มีความประสงค์ขอใช้ที่ดินของวัดเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ โดยเป็นการขอใช้ฟรีไม่มีค่าตอบแทนไม่ได้จะต้องจัดทำสัญญาเช่าที่ดินกับส่วนราชการทุกราย โดยปฏิบัติ เช่นเดียวกับเอกชนขอเช่าที่ดิน เนื่องจากการใช้ที่ดินโดยไม่มีค่าตอบแทนไม่ชอบด้วย พระธรรมวินัยตามมติคณะกรรมการพิจารณางบประมาณศาสนสมบัติกลางประจำ (พศป.) ครั้งที่ ๑๘/๒๕๓๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๔ และเป็นการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการครอบครอง กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่อาจเกิดขึ้นได้จากการไม่ได้จัดทำสัญญาเช่า

มาตรา ๓๒ ทวี วัดใดเป็นวัดร้างที่ไม่มีพระภิกษุอยู่อาศัยในระหว่างที่ยังไม่มีการขุดเสกวัด ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีหน้าที่ปกครองดูแลรักษาวัดนั้น รวมทั้งที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ และทรัพย์สินของวัดนั้นด้วย

มาตรา ๓๓ ที่วัดและที่ซึ่งขึ้นต่อวัด มีดังนี้

๑. ที่ตั้งวัด คือ ที่ซึ่งตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น
๒. ที่ธรณีสงฆ์ คือ ที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัดนั้น
๓. ที่กัลปนา คือ ที่ซึ่งมีผู้อุทิศแต่ผลประโยชน์ให้วัด หรือพระศาสนา

๑. **ที่ตั้งวัด** ก่อนที่จะจัดให้เขาได้ วัดจะต้องกันเขตจัดประโยชน์ก่อนโดยได้รับอนุมัติ จากมหาเถรสมาคม ตามมติคณะกรรมการ พศป. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

๒. **ที่ธรณีสงฆ์** วัดมีอำนาจที่จะพิจารณาการให้เขาที่ดินได้ โดยระยะเวลาการเช่าไม่เกิน ๓ ปี หากระยะเวลาการเช่าเกิน ๓ ปี ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

งุณิ

(นายบำรุง ชำนาญจ้อย)

นักวิชาการศาสนาชำนาญการ

๗

๓. ที่กัลปนา วัดมีอำนาจที่จะพิจารณาการให้เช่าที่ดินได้ โดยระยะเวลาการเช่าไม่เกิน ๓ ปี หากระยะเวลาการเช่าเกิน ๓ ปี ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

วัดมอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจัดประโยชน์

วัดจัดประโยชน์เองโดยตรง

ขั้นตอนการเสนอเรื่องขอเช่าวัดจะเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด ผู้ขอเช่าสามารถที่จะติดต่อวัดโดยตรง แต่ระยะเวลาการเช่าต้องไม่เกิน ๓ ปี วัดมอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

วัดมอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจัดประโยชน์

ตามระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยการ จัดประโยชน์แทนวัด พ.ศ. ๒๕๕๔ วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ วัดใดประสงค์จะมอบให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดประโยชน์แทน ในลักษณะใด ลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

๑. มอบให้จัดประโยชน์ทั้งหมด

๒. มอบให้จัดประโยชน์เฉพาะบางส่วน

ขั้นตอนการขอเช่า ผู้ขอเช่าติดต่อสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด เพื่อเสนอเรื่องขอเช่า หากระยะเวลาการเช่าไม่เกิน ๓ ปี จังหวัดพิจารณาการให้เช่า จัดทำสัญญาเช่าให้กับผู้ขอเช่าหาก ระยะเวลาการเช่าเกิน ๓ ปี จังหวัดเสนอเรื่องให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพิจารณา ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายสำหรับเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าไปรษณีย์ และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในการจัดประโยชน์ แทนวัด อัตราร้อยละ ๕

สำเนาถูกต้อง

๑๖๕

คู่มือการดูแลและจัดการศาสนสมบัติ ๑๐๗

(นายบำรุง ชำนาญจ้อย)
นักวิชาการศาสนาชำนาญการ